

PAMERAN MAYA
THE HIDDEN
PARADISE
OF MALAYSIA

www.pnm.gov.my

PerpustakaanNegaraMalaysia

PNM_Rasmi

pnm_rasmi

pnmytube

PNMrasmi

pnmsaluransosial

PAMERAN THE HIDDEN PARADISE OF MALAYSIA

Pameran '*The Hidden Paradise of Malaysia*' memaparkan keindahan alam semula jadi yang memukau pandangan di samping lokasi yang mendapat pengiktirafan daripada Pertubuhan Pelajaran, Sains, dan Kebudayaan Bangsa-Bangsa Bersatu (UNESCO). Pameran ini turut memaparkan keistimewaan dan kepelbagaiannya flora dan fauna yang terdapat di Malaysia serta memuatkan bahan-bahan rujukan berkaitan keindahan Malaysia sebagai destinasi pelancongan.

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO

Tapak Warisan Dunia UNESCO ialah pengiktirafan dari Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (UN) yang diberikan kepada tempat yang menyimpan salah satu nilai-nilai pendidikan, sains dan kebudayaan. Pengiktirafan ini ditubuhkan di bawah Konvensyen Perlindungan Warisan Budaya dan Semula Jadi Dunia pada tahun 1972. Terdapat 10 kriteria umum bagi pemilihan tapak warisan dunia termasuklah dari segi tamadun, tradisi dan fenomena alam.

GEOPARK

Geopark merujuk kepada sesuatu kawasan yang terdapat tapak warisan geologi yang boleh digunakan oleh semua pihak bagi tujuan pemeliharaan, pendidikan dan pembangunan secara lestari/mapan. Kehidupan di dalam sesebuah masyarakat tidak boleh dipisahkan dengan alam semulajadi, budaya dan sejarah sosialnya. Hubungan di antara kehidupan, kepelbagaiannya geologi dan biologi serta budaya, merupakan komponen penting bagi setiap Geopark.

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

TAMAN NEGARA GUNUNG MULU, SARAWAK

Eksotika Borneo

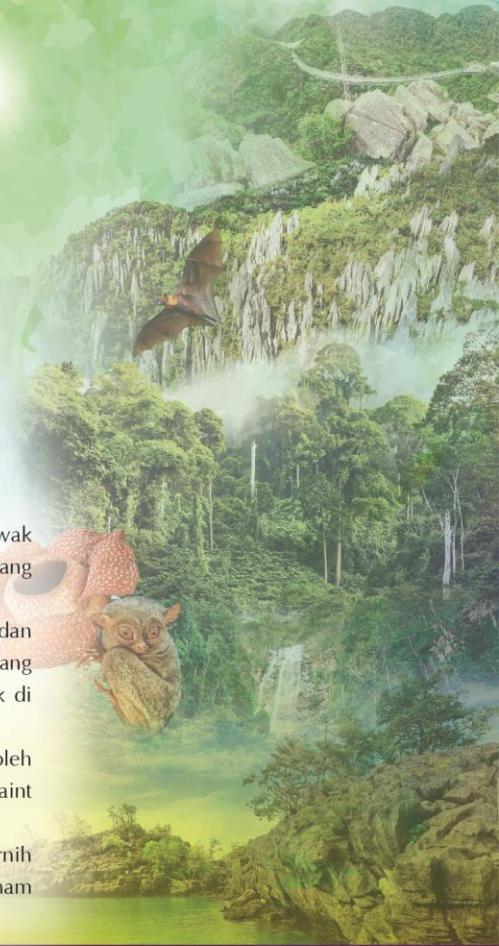
Tahun Pengisytiharan	:	November 2000
Kategori	:	Alam semula jadi
Keluasan	:	544 km persegi

Daya Tarikan:

- Rangkaian gua terpanjang di dunia dan terletaknya Sarawak Chamber iaitu ruang bawah tanah terbesar di dunia yang boleh memuatkan 40 buah kapal terbang Boeing 747.
- Gunung Api mempunyai rabung batu kapur yang besar dan ngarai yang curam yang dikenali sebagai The Pinnacles yang merupakan contoh luluhawa batu kapur tropika terbaik di dunia.
- Terowong gua terbesar di dunia iaitu Gua Rusa, yang boleh memuatkan 5 buah gereja bersaiz besar seperti gereja Saint Paul di London.
- Gua paling panjang di Asia Tenggara iaitu Gua Air Jernih yang laluannya membawa kepada profil wajah Abraham Lincoln.

Sumber:

- Hans P. Hazebroek, Abang Kashim bin Abang Morshidi. *A Guide to Gunung Mulu National Park : A World Heritage Site in Sarawak, Malaysian Borneo*, disunting oleh K.M. Wong, Natural History Publications (Borneo), 2002.
- Terokai Keajaiban Gua Mulu. *Libur*. Mac 2011. ms. 23- 26.
- <http://www.malaysia.travel/>
- <https://sarawaktourism.com/>

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

Taman Kinabalu, Sabah

Kedamaian dan Cabaran

Tahun Pengisytiharan

: 2 Disember 2000

Kategori

: Alam semula jadi

Ketinggian

: 4095 meter

Daya Tarikan:

- Gunung Kinabalu merupakan gunung yang tertinggi antara Himalaya dan Kepulauan Indonesia.
- Dipercayai membesar sebanyak 5mm setiap tahun dan terbentuk sejak 1.5 juta tahun yang lampau.
- Kawasan di sekitar Victoria Peaks (puncak kedua tertinggi Gunung Kinabalu) masih berada dalam gelap walaupun fajar telah menyentuh puncak tersebut.

Sumber:

- Azizul Azman Othman. Taman Kinabalu: Menjanjikan Kedamaian dan Cabaran. Mutiara Malaysia. Februari 1995. ms. 96.
- Don Patrick. Visit Dazzling Malaysia. Kuala Lumpur, ALF Promotions. 2007.
- Khadijah Moore. The Magic of Malaysia. London, New Holland Publishers. 2000.
- Jennifer Rodrigo. Malaysia : The Beautiful. Singapore, New Holland Pub. 1996.
- <http://www.sabahparks.org.my/>

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

Melaka dan Georgetown, Bandar Sejarah Selat Melaka

Gabungan Sejarah dan Budaya

Tahun Pengisytiharan

: 20 Ogos 2008

Kategori

: Kebudayaan

Keluasan

: 288.10 hektar

(kawasan warisan yang diiktiraf)

Daya Tarikan:

- **Melaka**

Mempunyai ciri bandar-bandar yang hidup dan dihuni oleh masyarakat perlbagai budaya yang terhasil daripada pengaruh luaran sejak tahun 1400 hingga kini.

Sumber:

- Syed Zainol Abidin Idris. *Melaka as a world heritage city: a commemorative book on the inscription of Melaka into the UNESCO World Heritage List*. Kerajaan Negeri Melaka, 2008.
- Datuk Seri Hj. Mohd Ali bin Mohd Rustam. *Melaka : Abad ke-21*. Kerajaan Negeri Melaka, 2009.
- Dennis De Witt. *Melaka From The Top*. Selangor, Nutmeg Publishing, 2010.
- *Melaka City*. Jabatan Perancangan Bandar dan Desa, 2003.

Daya Tarikan:

- **Georgetown**

Tempat berkumpulnya pelbagai kaum dan agama pada suatu masa dahulu iaitu sekitar abad ke-19 dan kekal sehingga kini.

Sumber:

- Muhammad Haji Salleh. *Sejarah Awal Pulau Pinang*. Pulau Pinang, Penerbit Universiti Sains Malaysia, 2008.
- Siti Zawiyah Zakaria & Puspawati Ahmad. *Georgetown Tapak Warisan Dunia*. Penerbitan Afdal, 2011.

TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DI MALAYSIA

Taman Arkeologi Lenggong, Perak

Lembah Sejarah Purba

Tahun Pengisytiharan

: 1 Julai 2012

Kategori

: Kebudayaan

Daya Tarikan:

- Terletak di Lembah Lenggong yang mempunyai 2 tapak bagi fakta sejarah zaman Paleolitik berusia 75,000 tahun iaitu Kota Tampan dan Bukit Jawa.
- Gua Gunung Runtuh di Bukit Kepala Gajah adalah tempat bersemadinya Perak Man yang ditemui pada 1991.
- Satu lagi rangka purba 8,000 tahun turut ditemui di Gua Teluk Kelawar pada 2004.

Sumber:

- <http://pelanconganlenggong.my/>
- Jalal Ali Abdul Rahim. "Pengiktirafan UNESCO Angkat Lembah Lenggong." Berita Harian, 12 Julai 2012. ms. 5.
- "Lembah Lenggong Kini Tapak Warisan Dunia." Utusan Malaysia, 2 Julai 2012.
- <http://www.mdg.gov.my>

UNESCO GLOBAL GEOPARK

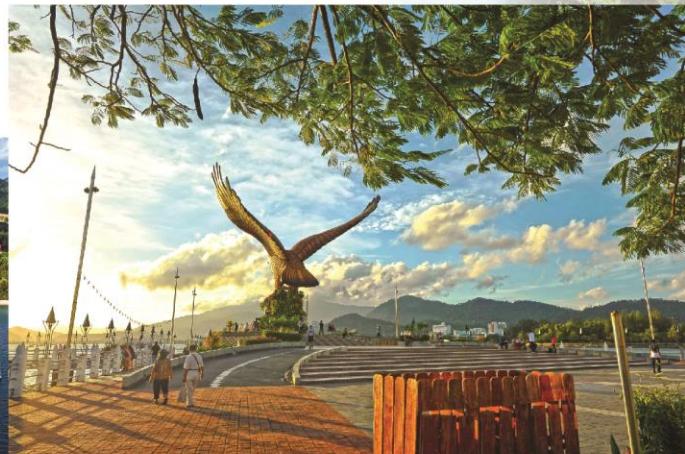
Langkawi UNESCO Global Geopark

Keajaiban Geologi dan Legenda

Tahun Pengisytiharan : 1 Jun 2007
Keluasan : 478 km persegi

Daya Tarikan:

- Ahli ke-52 dalam Jaringan Antarabangsa Geopark (GGN) dan merupakan geopark pertama di Malaysia dan Asia Tenggara. Satu-satunya geopark di dunia yang berstatus bebas cukai.

Sumber:

• <http://langkawigeopark.com.my>
Langkawi Geopark: Mengimbangi Pembangunan dan Pemuliharaan Warisan

Machincang Cambrian Geoforest Park

Formasi Batuan Tertua

Keluasan : 4,274 hektar

Daya Tarikan:

- Mempunyai formasi batuan yang tertua di Malaysia dan Asia Tenggara iaitu Formasi Machinchang dengan usia 550 juta tahun (usia geologi-Kambria).
- Geotrail utama ke puncak Gunung Machinchang melalui laluan kereta kabel tercuram di dunia pada sudut 90 derajat.

Sumber:

- <https://www.lada.gov.my/>
- Lembaga Pembangunan Langkawi
- <http://langkawigeopark.com.my/>
- Che Aziz Ali, Kamal Roslan Mohamed, Mohd Shafeea Leman, Ibrahim Komoo & Tanot Unjah. Field Guide to Geology of Langkawi Geopark. Bangi, Institut Alam Sekitar dan Pembangunan. 2008.

Dayang Bunting Marble Geoforest Park

Gabungan Dua Hutan Simpan

Keluasan : 4,354 hektar

Daya Tarikan:

- Merupakan gabungan 2 hutan simpan iaitu Hutan Simpan Pulau Tuba dan Hutan Simpan Pulau Dayang Bunting.
- Turut terkenal dengan Tasik Dayang Bunting yang berasal dari sebuah gua yang besar dan terbentuk akibat dari pelarutan yang menyebabkan bumbung gua menipis dan runtuh membentuk lembangan yang kemudian dipenuhi air hujan serta dipisahkan daripada laut oleh tebing batu kapur yang berketinggian 10 meter.

Sumber:

- <https://www.lada.gov.my/>
- Lembaga Pembangunan Langkawi
- <http://langkawigeopark.com.my/>
- Geoforest Parks : Hanging Gardens of Langkawi, Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia dan LESTARI UKM, 2005.
- Jabatan Pengairan dan Saliran, Mysterious caves of Langkawi Malaysia, Publisher Design Dimension, 1994.

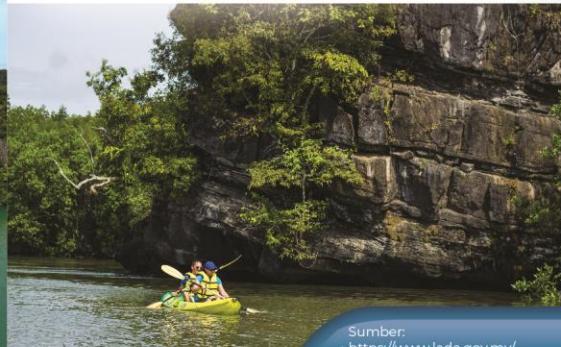
Kilim Karst Geoforest Park

Landskap Batu Kapur

Keluasan : 8,261 hektar

Daya Tarikan:

- Terbentuk daripada 7 hutan simpan iaitu Hutan Simpan Pulau Langgun, Hutan Simpan Kuala Kisap, Hutan Simpan Tanjung Dagu, Hutan Simpan Gua Cherita, Hutan Simpan Ayer Hangat, Hutan Simpan Selat Panchur dan Hutan Simpan Pulau Timun.Terdiri dari batuan Formasi Setul iaitu batu kapur berwarna kelabu gelap.

Sumber:

- <https://www.lada.gov.my/>
- Lembaga Pembangunan Langkawi
- <http://langkawigeopark.com.my/>
- Che Aziz Ali, Kamal Roslan Mohamed, Mohd Shafeea Leman, Ibrahim Komoo & Tanot Unjah. Field Guide to Geology of Langkawi Geopark. Bangi, Institut Alam Sekitar dan Pembangunan. 2008.
- Che Aziz Ali, Kamal Roslan Mohamed, Mohd Shafeea Leman, Ibrahim Komoo & Tanot Unjah. Langkawi Geopark : Geosites. Bangi, Institut Alam Sekitar dan Pembangunan. 2012.

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Anggerik

Khazanah Dari Belantara

Nama : Anggerik/ Orkid

Keunikan : Anggerik termahal di dunia dan boleh didapati di Taman Kinabalu, Sabah iaitu spesis Rothschild Slipper Orchid.

Sabah memiliki 54% daripada tumbuhan orkid di Borneo dan terdapat lebih kurang 870 spesies anggerik terdapat di Taman Kinabalu.

Rafflesia

Kembang Si Busuk

Nama : Rafflesia

Keunikan : Merupakan sejenis tumbuhan berbunga yang terbesar di dunia dan bersifat parasit serta jarang ditemui.

Apabila berkembang, ia akan mengeluarkan bau yang busuk seperti bangkai.

Tumbuhan ini boleh didapati di Gunung Kinabalu, Sabah, Hutan Simpan Belum, Perak, dan Tanah Tinggi Lojing, Kelantan.

Sumber:

- Jeffrey J. Wood. A Guide to Orchids of Kinabalu. Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2013.
- Teofila E. Beaman. Orchids of Sarawak. Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2001.
- Dewan Bandaraya Kuching Utara. Orchids: Its Beauty at DBKU Orchid Park. Dewan Bandaraya Kuching Utara, 2015.
- Rusea Go. "Orchid Diversity in Malaysia." EraHijau, no. 2, 2006, m.s. 6-7.
- Fadelah Abdul Aziz, dll. Orchids : The Living Jewels of Malaysia. Malaysian Agricultural Research and Development Institute, 2001.
- <https://www.sayangsabah.com/rothschild-slipper-orchid-terbesar-di-dunia-milik-sabah/>
- <http://www.floriaputrajaya.com.my/sabah-wild-orchid-rothschilds-slipper-orchid/>
- Taman-taman Sabah
- Jamili Nais. Rafflesia: Bunga Terbesar di Dunia. Kuala Lumpur, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2004.
- Jamili Nais. Rafflesia of The World. Kota Kinabalu, Sabah Parks. 2001.
- Kamarudin Mat Salleh. Rafflesia : Magnificent Flower of Sabah. Sarawak, Borneo Pub., 2007.
- Muhaamad Razis Ismail & Ramli Ibrahim. Bangkai Terindah. Harian Metro, 31 Disember 2016. ms. 22.

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Periuk Kera

Tumbuhan Perangkap

Nama : Periuk Kera

Keunikan : Merupakan tumbuhan yang termasuk dalam kategori carnivorous iaitu menjadikan serangga yang terperangkap di dalam 'periuk' sebagai makanan.

Sekiranya mendapat nutrisi yang mencukupi, daunnya akan menjadi lebat dan seterusnya menghasilkan periuk kera yang banyak.

Sentul

Buah Nadir Tempatan

Nama : Sentul

Keunikan : Tumbuh meliar di kawasan hutan tanah pamah. Terdapat dua jenis buah sentul di Malaysia iaitu berkulit tebal, keras, mempunyai rasa yang kelat dan masam serta sejenis lagi yang berkulit nipis, kurang kelat dan kurang masam.

Rebusan daun, serbuk kulit batang dan akarnya mempunyai pelbagai khasiat dalam perubatan.

Sumber:

- Taman-taman Sabah
- Shigeo Kurata. Nepenthes of Mount Kinabalu. Sabah National Parks Trustees, 1976.
- Charles Clarke. A Guide to the Pitcher Plants of Peninsular Malaysia. Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2002.
- Charles Clarke. A Guide to the Pitcher Plants of Sabah. Kota Kinabalu, Natural History Publications (Borneo), 2001.
- Libur. Mac 2011. ms. 31
- Zawiah Ngah dan Othaman Hasin. 99 Spesies Buah di FRIM. Institut Penyelidikan Perhutanan Malaysia, Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar, 2012.
- Mohd. Firdaus Ahmad. Informasi Tanaman Buahan Nadir. Penerbitan D E, 2013.
- <https://www.frim.gov.my/sentul-a-nearly-forgotten-but-nutritious-fruit/>
- <http://www.sinarharian.com.my/hiburan/buah-berkhasiat-yang-semakin-dilupai-1162302>

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Bakau

Pemangkin Alam Semula Jadi

Nama : Bakau

Keunikan : Dikenali sebagai sejenis pokok yang sangat kuat dan tidak reput di dalam air kerana sifat semula jadinya.

Penting bagi habitat dan juga tempat perlindungan anak ikan selain melindungi pinggir pantai dan mengurangkan kadar hakisan.

Hidup subur di kawasan berpaya atau muara sungai iaitu pertembungan air tawar dan air laut.

Hutan paya bakau di Kilim Karst Geoforest Park sangat istimewa kerana kewujudan hutannya yang menjangkau 400,000 tahun.

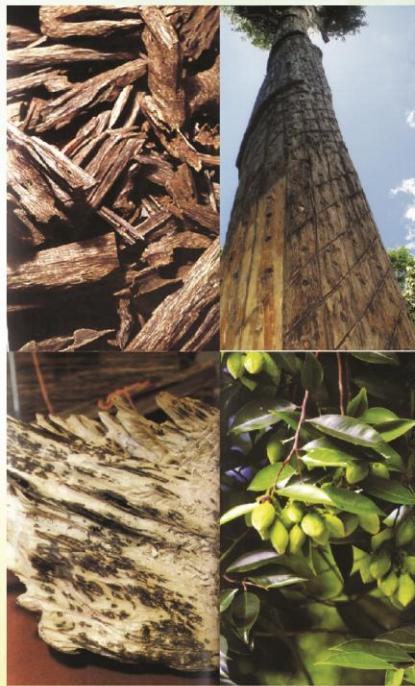
Gaharu

Haruman Mempesona

Nama : Gaharu

Keunikan : Spesies kayu gaharu dari Sarawak merupakan hasil hutan bukan kayu yang mampu menjadi komoditi perdagangan dan mempunyai nilai komersil yang sangat tinggi sehingga digelar sebagai 'black gold'.

Resin yang terdapat pada kayu gaharu digunakan dalam industri wangi-wangian kerana berbau harum.

Sumber:

- <https://www.lada.gov.my/>
- Lembaga Pembangunan Langkawi
- Ridzuan Amir. Menerokai Keunikan Hutan Paya Bakau. Pustaka Cahaya Ilmu, 2015.
- <https://www.hmetro.com.my/node/184359>
- <http://www.sinarharian.com.my/hargai-fungsi-pokok-bakau-1.234652>

Sumber:

- Azmi Yahya. Industri Caharu Malaysia : Cabaran dan Prospek. Lembaga Perindustrian Kayu Malaysia, 2012.
- Transforming Malaysian Gaharu Industry with Science, Technology and Innovation, disunting oleh Khairuddin Abdul Rahim, Mat Rasol Awang, Rusli Ibrahim, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2015.
- <http://www.theborneopost.com/2012/05/13/theres-money-in-karas-tree-gaharu-naroden/>
- <http://www.utusan.com.my/sains-teknologi/teknologi/>
- <http://www.forestry.sarawak.gov.my>

FLORA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Tongkat Ali

Pasak Bumi Pelbagai Khasiat

Nama : Tongkat Ali

Keunikan : Dikenali sebagai pasak bumi kerana akarnya yang menjalar dan kukuh dan boleh didapati di Semenanjung Malaysia.

Merupakan tumbuhan terlindung yang tidak boleh diambil walaupun tumbuh liar. Bahagian akar, buah, daun dan kulit pokoknya mempunyai pelbagai khasiat untuk kesihatan.

Kacip Fatimah

Herba Warisan Turun-temurun

Nama : Kacip Fatimah

Keunikan : Sejenis tumbuhan herba yang mempunyai batang berkayu dan tumbuh meliar di hutan hujan tropika di Malaysia.

Mempunyai khasiat seperti bersifat anti-kanser, anti-kulat dan anti-radang di samping menguatkan struktur tulang dan melewatkkan proses penuaan.

Sumber:

- Malaysian Herbal Heritage, disunting oleh Vimala Subramaniam, Forest Research Institute Malaysia, 2003.
- Federal Land Development Authority. Healing Herbs of Malaysia. Federal Land Development Authority, 2007.
- Zahirul Danial, Khasiat Akar dan Batang. Penerbit Sinar Cemerlang, 2015.
- <https://www.frim.gov.my/the-rare-sight-of-fruiting-tongkat-ali/>
- Sumber: Malaysian Herbal Heritage, disunting oleh Vimala Subramaniam, Forest Research Institute Malaysia, 2003.
- Federal Land Development Authority. Healing Herbs of Malaysia. Federal Land Development Authority, 2007.
- <http://www.upm.edu.my/>
- <http://www.nona.my/>

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Beruang Madu

Omnivor yang hebat

Nama : Beruang Madu

Keunikan : Mempunyai warna bulu yang hitam pekat dan berkilat dan bertompok putih atau merah kekuningan di dada.

Turut dikenali dengan nama beruang matahari dan aktif pada waktu malam tetapi lebih gemar tidur dan berjemur pada waktu siang.

Menggemari dedaun, buah-buahan, madu lebah dan serangga di samping mempunyai mahir memanjat pokok.

Harimau Malaya

Lambang Kemegahan

Nama : Harimau Malaya

Keunikan : Nama saintifiknya ialah *Panthera tigris jacksoni* iaitu subspesies yang ditemui pada 2004 dan endemik kerana hanya ditemui di Semenanjung Malaysia seperti di Royal Belum, Taman Negara Endau-Rompin dan Taman Negara Pahang.

Setiap harimau mempunyai lebih 100 belang di badan dan mempunyai corak yang unik bagi membezakannya dengan harimau lain.

Sumber:

- Jasmi Abdul. Haiwan Malaysia : Mamalia. Kuala Lumpur, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2008.
- Syed Mahadzir dan Madeline Gan. Haiwan-haiwan Liar. Penerbit PCT Sdn. Bhd., 2003.
- Nada Haifa. Satu Keluarga Lain Habitat – Mamalia. Content Plus Sdn. Bhd., 2014.
- Hashimi Ismail. "Fragmentasi Habitat Haiwan." EraHijau, no. 2, 2011, m.s. 10-11.
- Malayan Banking Berhad. Majestic Stripes: the Malayan Tiger. Malayan Banking Berhad, 2010.
- Jasmi Abdul. Haiwan Malaysia : Mamalia. Kuala Lumpur, Dewan Bahasa dan Pustaka, 2008.
- <http://www.wwf.org.my/>
- <http://www.mybis.gov.my/art/137>

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Monyet Proboscis

Omnivor yang hebat

Nama : Monyet Proboscis

Keunikan : Menjadi lambang tarikan pelancongan negeri Sabah dan merupakan spesies monyet yang 'peramah'.

Hanya banyak terdapat di Sabah terutamanya di kawasan terpencil di lima pusat utama iaitu di Kinabatangan, Segama, Klias, Sugut dan Tawau.

Dikenali melalui ciri-cirinya iaitu berwarna jingga kemerahan, berperut buncit dan berhidung panjang serta dikenali dengan nama monyet Bangkatan, monyet Belanda atau Baya.

Orang Utan

Misteri Penghuni Hutan

Nama : Orang Utan

Keunikan : Namanya berasal dari perkataan bahasa Melayu yang bermaksud "orang yang tinggal di dalam hutan".

Orang utan jantan hidup bersendirian manakala orang utan betina hidup bersama-sama dengan anaknya.

Mempunyai lengan yang panjang membolehkannya berayun dari pokok ke pokok kerana habitat semula jadinya yang gemar berada di atas pokok dan jarang turun ke tanah.

Sumber:

- Elizabeth L. Bennett. Proboscis Monkeys of Borneo. Natural History Publications (Borneo), 2013.
- Rosnadi Dain. Sabah 'benteng' terakhir Proboscis. Utusan Malaysia, 14 September, 2011. Cetak.
- Jennifer Rodrigo. Malaysia: The Beautiful. New Holland Publications, 1996.
- <https://www.bharian.com.my/node/224848>
- Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan. Orang Utan : the Sepilok Sanctuary. Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, 1989.
- Junaidi Payne. Orang Utan Conservation in Sabah. World Wildlife Malaysia, 1988.
- Junaidi Pyane dan Mahedi Andau. Orang-Utan : Malaysia's Mascot. Kuala Lumpur, Berita Publishing Sdn. Bhd., 1989.
- Nada Haifaa. Satu Keluarga Lain Habitat – Mammalia. Content Plus Sdn. Bhd., 2014.
- <http://www.wildlife.sabah.gov.my/>

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Enggang Badak

Burung Yang Setia

Nama : Burung Enggang Badak

Keunikan : Salah satu spesies enggang terbesar dan ditemui secara berpasangan serta merupakan spesies burung yang setia pada pasangannya.

Dikenali melalui tanduk di paruhnya yang berwarna jingga kemerahan.

Burung betina akan bersarang di dalam lubang pokok yang ditutupi lumpur dengan sebuah lubang yang kecil untuk membolehkan burung jantan menyuapkan makanan kepada burung betina dan anak-anaknya.

Helang Merah

Jaguh Angkasa

Nama : Helang Merah

Keunikan : Burung utama yang mudah ditemui di Langkawi selain menjadi lambang pelancongan di Langkawi kerana asal-usul nama Langkawi yang diperoleh dari 'Lang' (helang) dan 'Kawi' (warna perang kemerahan).

Dikenali melalui bulu pada kepala dan dada yang berwarna putih dan bahagian lain berwarna perang kemerahan.

Gemar mendapatkan makanan dengan mengekor bot penangkap ikan untuk memakan ikan kecil yang dibuang nelayan.

Sumber:

- Bjorn F. Dahler. Malaysia Haven for Avifauna. Kuala Lumpur, Tenaga Nasional Berhad, 1996.
- Nada Haifa. Bersayap Tetapi Berbezwa – Unggas. Seri Kembaran, Content Plus Sdn. Bhd, 2014.
- Vincent KK Chow. On Feathered Wings: A Photographic Tribute to the Birds of the Panti Bird Sanctuary. Petaling Jaya, MPH Publishing, 2010.
- Asma Hasna. Taman Negara Gunung Mulu. Selangor, SS Educational Resources, 2011.
- Lembaga Pelancongan Langkawi
· <https://www.lada.gov.my/>
- Geoforest Parks : Hanging Gardens of Langkawi, disunting oleh Shaharuddin Mohamad Ismail, Ibrahim Komoo, Mohd Shafeea Leman, Kamal Roslan Mohamad, Che Aziz Ali, Abdul Latiff Mohamad, Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia dan LESTARI UKM, 2005.
- 100 Birds Of National Botanic Gardens Shah Alam (Taman Botani Negara Shah Alam). Percetakan Nasional Berhad, 2014.

FAUNA DI KAWASAN TAPAK WARISAN DUNIA UNESCO DAN UNESCO GLOBAL GEOPARK

Penyu Belimbing

Spesies Terbesar

Nama : Penyu Belimbing

Keunikan : Penyu wujud sejak lebih 100 juta tahun dan merupakan haiwan vertebrata dalam kelas reptilia.

Spesies penyu yang terbesar di antara jenis-jenis penyu yang terdapat di dunia dan satu-satunya jenis penyu yang mempunyai cangkerang lembut.

Tempat utama untuk bertelur ialah di Rantau Abang, Terengganu dan di Paka, Pahang.

Terumbu Karang

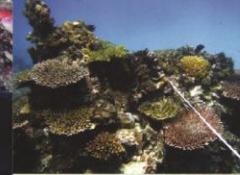
Haiwan Istimewa

Nama : Terumbu Karang

Keunikan : Terumbu karang adalah binatang hidup walaupun kelihatan seperti batu-batu atau tumbuh-tumbuhan.

Merupakan koloni haiwan kecil yang mengambil masa beratus tahun untuk membentuk struktur-struktur yang dapat dilihat pada hari ini.

Terbahagi kepada tiga jenis utama iaitu terumbu pinggir, terumbu penghalang dan terumbu pulau dan boleh didapati di taman laut di Kedah, Terengganu, Pahang dan Johor.

Sumber:

- Chan Eng Heng dan Liew Hock Chark. The Leatherback Turtle : A Malaysian Heritage. Tropical Press Sdn Bhd, 1989.
- Amir Zakaria. Hidupan Marin. Wahwi Heritage, 2017.
- Passport to Malaysia. Kuala Lumpur Tourism Association, 2008.
- <https://www.dof.gov.my/index.php/pages/view/158>
- <http://www.dmpm.nre.gov.my/>
- <http://tourism.terengganu.gov.my>

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

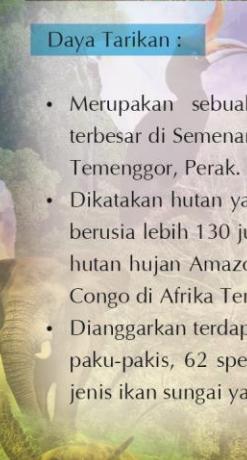
Hutan Royal Belum (Perak)

Permata Hati Negeri Perak

Daya Tarikan :

- Merupakan sebuah hutan dara yang luas dan terbesar di Semenanjung yang terletak di utara Tasik Temenggor, Perak.
- Dikatakan hutan yang belum terusik dan dipercayai berusia lebih 130 juta tahun iaitu lebih tua daripada hutan hujan Amazon di Amerika Selatan dan hutan Congo di Afrika Tengah.
- Dianggarkan terdapat 3,000 spesies flora, 64 spesies paku-pakis, 62 spesies tumbuhan berlumut dan 23 jenis ikan sungai yang hidup bebas dan liar.

Taman Negara Endau-rompin (Johor)

Terokai Flora Dan Fauna Eksotik

Daya Tarikan :

- Berkeluasan 80,000 hektar dan merupakan hutan simpan kedua terbesar di Semenanjung Malaysia.
- Kaya dengan flora dan fauna eksotik dan merupakan habitat bagi spesies burung, mamalia, katak, serangga dan pelbagai eksotik orkid, herba, tumbuh-tumbuhan perubatan dan pokok-pokok.

Sumber:

- Splendours : The Landscape Beauty Of Royal Belum Forest Complex, disunting oleh Dr. Baskaran Daniel, Syahrudin Abdul Hamid, Zuraida Md Taib, Pulau Banding Foundation, 2016.
- Mohd. Khidir Bin Zainudin, "Belum Yang Pasti", Majalah Rekreasi. Ogos 1998.
- Siti Mariam Elias, "Hutan Simpan Belum : Temengor Syurga Kedamaian," Jelita. Mei 2009, m.s 186.
- Passport to Malaysia. Kuala Lumpur Tourism Association, 2008.
- Endau Rompin : a Malaysia Heritage. Malayan Nature Society, 1988.
- Khazanah Endau Rompin : herba. Perbadanan Bioteknologi & Biodiversiti Negeri Johor, 2008.
- Noraidah Mat Saman. Pahang Darul Makmur. Kuala Lumpur, Arus Intelec. 2011.
- Khairul Bariah Kamaruddin, "Menikmati keindahan hutan simpan", Jelita. Mac 1996, m.s 72.

Sumber:

- Splendours : The Landscape Beauty Of Royal Belum Forest Complex, disunting oleh Dr. Baskaran Daniel, Syahrudin Abdul Hamid, Zuraida Md Taib, Pulau Banding Foundation, 2016.
- Mohd. Khidir Bin Zainudin, "Belum Yang Pasti", Majalah Rekreasi. Ogos 1998.
- Siti Mariam Elias, "Hutan Simpan Belum : Temengor Syurga Kedamaian," Jelita. Mei 2009, m.s 186.
- Passport to Malaysia. Kuala Lumpur Tourism Association, 2008.

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Taman Negeri Perlis (Perlis)

Hutan Simpan Tertua Negara

Daya Tarikan :

- Terletak di bahagian paling utara di Semenanjung Malaysia dan terdiri daripada Hutan Simpanan kekal Mata Ayer dan Hutan Simpanan Kekal Wang Mu.
- Berkeluasan 5,000 hektar di atas banjaran batu kapur yang terpanjang di Malaysia iaitu Banjaran Nakawan yang berusia kira-kira 700 juta tahun.

Sumber:

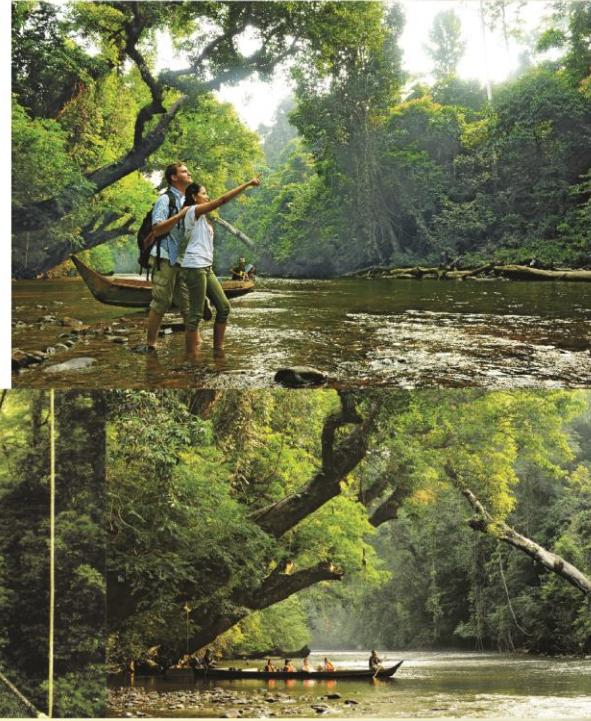
- Alif Aiman Nasarudin dan Zarif Azfar Zainudin. *Destinasi Pelancongan Negara*. Sabisa Media, 2009.
- <http://www.malaysia.travel/>
- <https://www.perlis.gov.my/>
- <http://imagegallery.tourism.gov.my/fotoweb/archives/5009>

Taman Negara Pahang (Pahang)

Aset Biodiversiti Negara

Daya Tarikan :

- Hutan hujan tropika berusia lebih 130 juta tahun dengan kepelbagaiannya biodiversiti.
- Merupakan titik tertinggi di Semenanjung Malaysia.

Sumber:

- Norwahidah Che Musa, "Pulau Impian Taman Negara", Libur. Mac 2010, m.s 58-59.
- Wahida Musa, "Susuhan Diharungi Bersama", Libur. Januari 2009 m.s 87-91.
- Alif Aiman Nasarudin dan Zarif Azfar Zainudin. *Destinasi Pelancongan Negara*. Sabisa Media, 2009.
- <http://www.nre.gov.my/ms-my/EcoPark/Pages/Taman-Negara-Pahang.aspx>

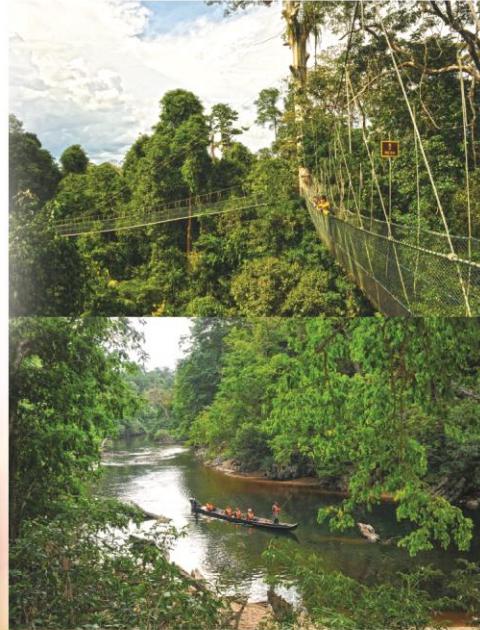
PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Taman Negara Kuala Koh (Kelantan)

Pertembungan Tiga Sempadan

Daya Tarikan :

- Terletak di tiga buah sempadan yang melibatkan negeri Kelantan, Pahang dan Terengganu.
- Aset semulajadi yang dimiliki oleh Taman Negara Kuala Koh khususnya kepelbagaiannya kehidupan flora dan fauna serta ekosistem hutan hujan tropika amat sesuai bagi aktiviti ekopelancongan selain bagi tujuan penyelidikan dan pembangunan.

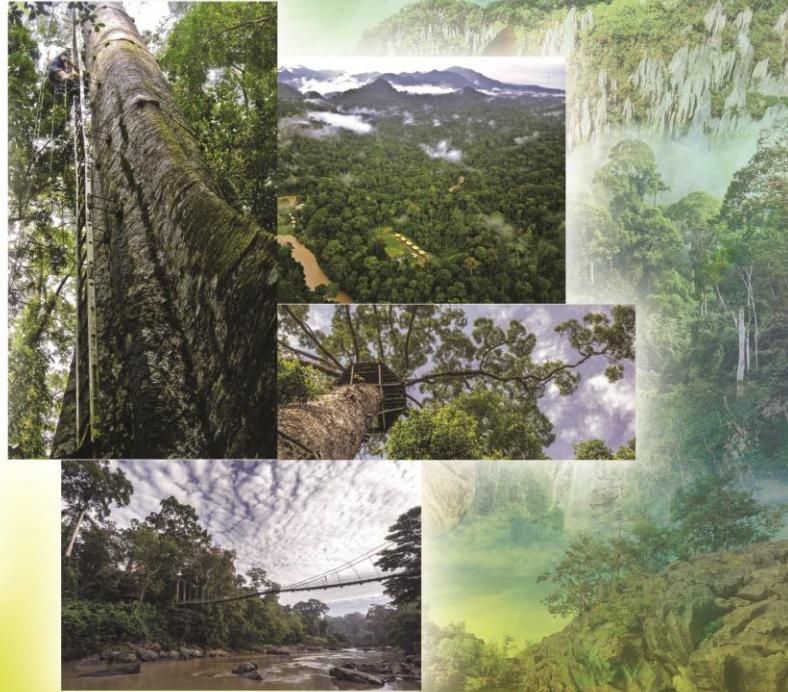

Lembah Danum (Sabah)

Hutan Dipterokarp Pamah

Daya Tarikan :

- Merupakan Hutan Dipterokarp Pamah Dara yang terbesar di Sabah dan meliputi kawasan seluas 438 kilometer persegi.
- Salah satu hutan hujan tropika tertua di dunia dan didominasi oleh pokok dengan ketinggian kanopi setinggi 70 meter.
- Titik gantung sepanjang 100 meter diatas pokok yang mencecah ketinggian 40 meter.

Sumber:

- 500 Icons of Malaysia : The Travellers' Map and Guide. World Express Mapping, 2012.
- <http://www.mndgm.gov.my/ms/pelawat/destinasi-menarik/taman-negara-kuala-koh>
- <http://www.wildlife.gov.my/index.php/ms/info/l53-taman-negara-kelantan-kuala-koh>
- <http://www.nre.gov.my/ms-my/EcoPark/Pages/Taman-Negara-Kelantan.aspx>
- Matt Oldfield. *The Green Heart of Sabah: Danum Valley, Maliau Basin, Imbak Canyon, Gunung Silam*. Scubazoo Publications, 2014.
- Hazebroek, Hans P., et al. *Danum Valley: The Rain Forest*. Natural History Publications (Borneo), 2012.
- <http://www.sabatourism.com/destination/danum-valley-conservation-area>

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Lembangan Maliau (Sabah)

Rahsia Alam Yang Menakjubkan

Daya Tarikan :

- Meliputi keseluruhan kawasan seluas 588.4 kilometer persegi, Lembangan Maliau yang dikatakan berbentuk seperti sebuah besen disempadani oleh tebing yang menjangkau ketinggian 1,675 meter dari aras laut.

- Nama lembangan ini berasal dari bahasa suku kaum Murut iaitu Maliau yang bermaksud ‘susu atau kelam’ merujuk kepada air Sungai Maliau serta terkenal dengan air terjun tujuh tingkat setinggi 28 meter.

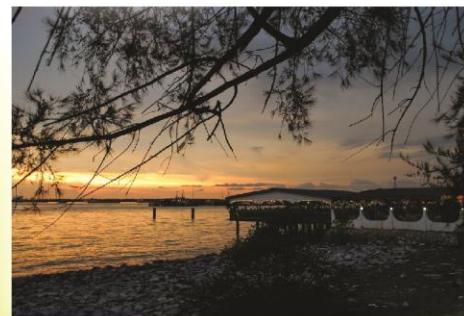

Tanjung Harapan, Pelabuhan Klang (Selangor)

Indahnya Matahari Terbenam

Daya Tarikan :

- Terletak di Pulau Indah, Pelabuhan Klang, Selangor dan merupakan lokasi riadah domestik di Lembah Klang.
- Lokasi pemandangan tepian pantai berbatu dan terkenal dengan aktiviti memancing.

Sumber:

- www2.selangor.gov.my/klang.php
- Amer Haji Matson. *Klang : Bandar Diraja Selangor, Hasrat Murni*. 1995.
- Enchanting Selangor Darul Ehsan. Perbadanan Perpustakaan Awam Selangor. 1989.
- <http://www.pasanglang.com/Tanjung-Harapan-Klang-travel-683>

Sumber:

- Hazerbroek, Hans P., Tengku Zainal Adlin, dan Waidi Sinun. *Maliau Basin : Sabah's Lost World*. Natural History Publications (Borneo), 2004.
- Maliau Basin : Physical Environment and Biological Diversity Of The Northern Rim*, disunting oleh Ibrahim Komoo, Mazlan Othman, Igram M. Said, A. Latiff, Academy of Sciences Malaysia & Sabah Foundation Group, 2010.
- S. L. Wong. *Eucalyptus Camp Memories : An Expedition to the Maliau Basin, Sabah*. Akademi Sains Malaysia, 2008.
<http://www.sabahtourism.com/destination/maliau-basin-sabahs-lost-world>

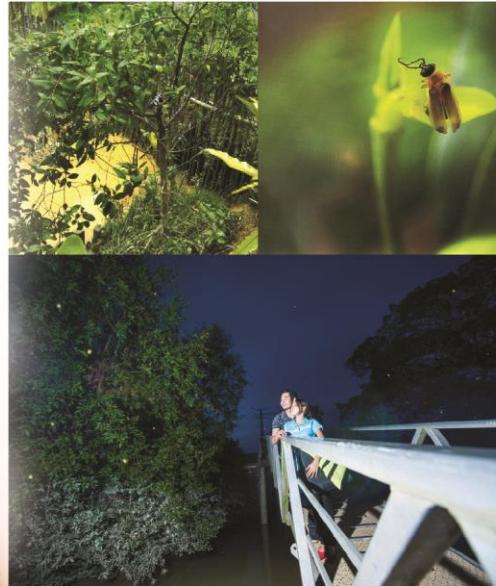
PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Kelip-kelip Kampung Kuantan (Selangor)

Fenomena Alam Yang Sungguh Memukau

Daya Tarikan :

- Kelip-kelip ialah sejenis serangga dari kumpulan kumbang dan mengeluarkan cahaya melalui organ cahaya pada abdomennya dan amat menyukai pohon berembang kerana dahannya yang terjuntai di tebing sungai sesuai dengan habitatnya.
- Tebing Sungai Selangor di Kampung Kuantan merupakan habitat koloni kelip-kelip yang terbesar di Malaysia.
- Kampung Kuantan akan dilimpahi cahaya oleh ribuan kelip-kelip, kunang-kunang atau nama saintifiknya *Pteroptyx Tener* pada waktu malam.

Pantai Sasaran (Sky Mirror) (Selangor)

Kewujudan Pulau Misteri

Daya Tarikan :

- Terletak di Pekan Sasaran, Kuala Selangor dan bukanlah pantai sebenar namun wujud apabila air laut menjadi surut.
- Lebih dikenali sebagai 'Sky Mirror' kerana kawasannya yang berair akan mempunyai pantulan langit seperti di kawasan cermin yang sangat luas setiap kali munculnya anak bulan dan ketika bulan penuh.
- Turut dikenali dengan jolokan Salar de Uyuni Malaysia seperti nama tempat di Bolivia kerana memiliki daya tarikan yang sama.

Sumber:

- Hajah Embon Abdulla. *The Mysterious & Magical World of Fireflies Kampung Kuantan, Kuala Selangor*. Ebiza Sdn. Bhd. Kuala Lumpur, 2014.
- "Kelip-kelip di Kuala Selangor." Dewan Masyarakat, Jun 1996. m.s. 34-35.
- Rasainthiran Menyal. "kelip-kelip." EraHijau, no. 2, 1999. m.s. 16-17.
- <http://www.kuala-selangor.com/fireflies-firefly-kuala-selangor.html>

Sumber:

- <http://www.tourismselangor.my/destinations/sky-mirror-kuala-selangor/>
- <http://www.mdk5.gov.my/ms/pelawat/destinasi-menarik/sky-mirror-kuala-selangor>
- Sky Mirror Tour & Travel Sdn. Bhd.

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Pulau Perhentian (Terengganu)

Syurga Selam Skuba

Daya Tarikan :

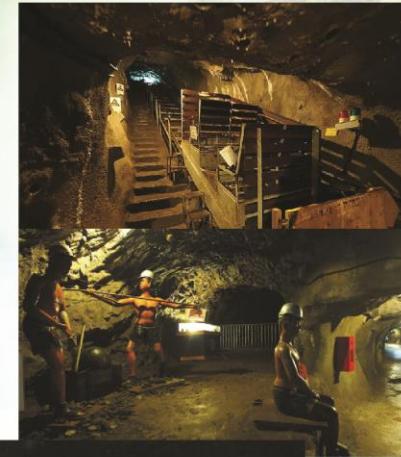
- Terdiri daripada dua pulau iaitu Pulau Perhentian Besar dan Pulau Perhentian Kecil.
- Merupakan tempat aktiviti selam skuba yang terkenal di dunia kerana pantainya mempunyai air yang jernih dan pemandangan dasar laut yang mengagumkan.
- Telah dipilih sebagai pulau yang ke-13 tercantik di dunia pada tahun 2013 melalui kajiselidik yang telah dijalankan oleh CNN.

Lombong Sungai Lembing (Pahang)

Terokai Dunia Bawah Tanah

Daya Tarikan :

- Merupakan kawasan galian bijih timah yang terbesar pada tahun 1920 – 1950 dan diberikan jolokan El-Dorado Timur kerana wujudnya perkampungan ala koboi di Lembah Sungai Kenau berikutan aktiviti perlombongan bijih timah.
- Merupakan lombong terpanjang dan terdalam di Asia Tenggara iaitu sepanjang 322 meter dengan kedalaman 610 - 700 meter dan mempunyai sebuah lubang yang dipanggil Lubang Sejuta.

Sumber:

- Mohd. Tajuddin Abdullah. *The Enchanting Pulau Perhentian : An Introduction to its Biodiversity*. Penerbit UMT, 2017.
- <http://tourism.terengganu.gov.my/>
- <http://www.malaysia.travel/ms-my/my>
- Mohd Fikri Ismail. *Bandar Sungai Lembing Sebagai Bandar Warisan Dunia*. Jurnal Pendidikan Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah, no.1, 2015, m.s. 135-140.
- <http://www.libur.com.my/sungai-lembing/>
- <http://www.sinharlan.com.my/edisi/pahang/terowong-bijih-timah-sungai-lembing-dibuka-kepada-pengunjung-hari-ini-116974>
- <http://origin.hmetro.com.my/node/210265>
- <https://www.bharian.com.my/node/75274>

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Pulau Sipadan (Sabah)

Khazanah Dasar Laut Borneo

Daya Tarikan :

- Merupakan sebuah pulau yang dianggap sebagai salah satu kawasan menyelam terbaik di dunia.
- Satu-satunya pulau samudera di Malaysia daripada batu kapur dengan ketinggian 600 meter dari paras air.
- Destinasi impian para penyelam skuba dengan kepelbagaiannya hidupan dasar laut seperti terumbu karang, barracuda dan hidupan marin lain yang sungguh menakjubkan.

Sumber:

- Izham Yusoff. *Sipadan Splendor*. Percetakan Nasional Malaysia Berhad, 2013.
- Michael Patrick Wong. *Sipadan : Borneo's Underwater Paradise*. Odyssey Pub., 1991.
- Jason Isley, Simon Christopher, Simon Enderby, Matthew Oldfield and Roger Munns. *Sipadan Mabu Kapalai: Borneo's Underwater Treasure*. Natural History Publications, 2005.
- Chua Ee Kam. *Borneo's Tropical Eden : Sabah*. Simply Green, 2004.

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Pulau Mabul (Sabah)

Destinasi Peranginan Marin Makro

Daya Tarikan :

- Mempunyai 25 hektar keluasan tanah daratan dan keluasan batu karang lebih kurang 237.46 hektar.
- Kawasan yang menjadi pusat habitat marin yang terkaya di dunia dengan lebih 3,000 spesies hidupan marin dan beratus-ratus spesies batu karang.
- Istilah ‘Mabul’ dipercayai berasal daripada perkataan Arab iaitu makbul yang bermaksud baik.

Sumber:

- Ismail Ali dan Yusten Karulus. Pulau Mabul : Dulu, Kini dan Masa Depan. Penerbit Universiti Malaysia Sabah, 2012.
- Nada Haifa. Keunikan Pulau Borneo. Pustaka Minda Aktif, 2016.
- Peter Chay. Sabah : the Land below the Wind. Foto Technik Sdn. Bhd, 1988.

PANORAMA MENARIK DI MALAYSIA

Gua Niah, Sarawak

Tapak Sejarah Tamadun Manusia

Daya Tarikan :

- Merupakan antara gua batu kapur yang terbesar di dunia.
- Mempunyai tanda-tanda keajaiban alam semula jadi yang menunjukkan peredaran masa telah mengubah ruang dan persekitaran di dalam gua.
- Terdapat penemuan serpihan rangka tulang manusia purba berusia kira-kira 40,000 tahun berasal dari Tapak Arkeologi Gua Niah yang dipercayai menjadi bukti penemuan manusia terawal di Asia Tenggara.

Sumber:

- Nick Rained an Andy Raine. *Sabah Sarawak : Land, People & Cultures*. S. Abdul Majees & Co., 1995.
- Robert Hoebel. *Sarawak on the Island of Borneo/Malaysia*. Sarawak State Government, 1986.
- "Tulang manusia neolitik selamat tiba di Sarawak." *Berita Harian*, 8 Mac 2020.